

Els esplais i la trobada amb Jesús

Dv, 2/11/2018 per Catalunya Religió

(Rafael Ruiz de Gauna-Fundació Pere Tarrés) Fa uns dies es va [presentar](#) a la Sala Pere Casaldàliga el llibret *Animació de la Fe en el lleure* de **Juanjo Fernández** i [publicat](#) per Claret i la Fundació Pere Tarrés. L'autor és un "activista de la fe", educador amb totes les lletres majúscules, i també bon coneixedor i apassionat de l'educació en el lleure. Amb un estil informal (dibuixos) però amb una enorme profunditat i claredat, ha estat capaç de plasmar en imatges aspectes bàsics sobre la interioritat, l'espiritualitat i la fe cristiana. Ofereix també pistes de com abordar l'animació de la fe des d'una perspectiva comunitària i personal en el marc dels centres d'esplais que estan a parròquies o institucions educatives cristianes.

Calien uns materials de suport a la formació de l'animació de la fe per als educadors en el lleure. De fet, aquesta publicació neix de la necessitat i la determinació que cal aportar –sense complexos- materials per facilitar l'animació de la fe en els centres d'esplais, començant per la formació dels monitors i monitores a les que dediquen 100 hores.

En el meu inici de vida associativa i cristiana, del centre d'esplai, quan a finals dels anys 70 un grup de joves a la parròquia dels Desemparats de l'Hospitalet, organitzats sota la denominació de "Centre de Joves Cristians" intentàvem trobar el nostre camí personal i comunitari de seguiment de Jesús, la nostra espiritualitat. I a més volíem fer extensiva aquesta recerca de sentit a altres adolescents i joves a través de metodologies de lleure. Han ressonat en mi, un munt de persones, i de lectures que ens van marcar. Avui aquell centre, és l'Associació Educativa Itaca, que tan fèrtil acció educativa i social fa, en el barri de La Torrassa i Collblanc.

El lleure, espai privilegiat

Estem en un context de secularització molt alt, on les tecnologies sembla que no

tenen límits i volen fer de l'esser humà - transhumà- un petit deu. Sovint el consum i els bens materials s'imposen com a única raó per viure. Ara bé, també cada cop més hi ha una recerca de sentit autèntic i plural per part de moltes persones. Amb expressions diferents i alimentada també per les societats diverses en les que vivim, on el fet religiós esdevé un element a nuclear en la cohesió social i en la llibertat i projecte personal. Per tant, hi ha una dimensió imprescindible que no es pot amagar o considerar exclusivament privada, malgrat les intencions de determinats grups.

Al llarg de tots aquest anys, han arrelat en nosaltres algunes conviccions que fan de l'educació en el lleure un espai privilegiat d'experiència de la Bona Nova, i que han estat a l'origen d'aquest petit/gran llibre.

Sembrar

Certament, l'autor ja ho diu, la fe és un do. Però cal oferir oportunitats i experiències a l'Esperit per a que Déu es pugui fer present. Cal sembrar llavors, que poden caure en terrenys més o menys productius, algunes de les quals segurament arrelaran per amor de Déu. Ara bé, sense fer possibles aquests espais d'interioritat, de contemplació, de diàleg seré, de preguntes... serà molt difícil. Ja ho diu el profeta Elies, Déu es manifesta com una brisa tranquil·la.

Els centres d'esplai i les activitats de vacances, no sotmeses a exigències acadèmiques, poden oferir vivències úniques per al creixement humà, però també de la fe. No podem renunciar a aquest espais, els hem de fer possibles.

Comunitat

La fe, es viu en Comunitat. Tenim l'exemple dels primers seguidors de Jesús, i de la pròpia Església al llarg de tots aquests segles. El centre d'esplai és també una comunitat de monitors, infants, i possiblement de famílies, inserida en una comunitat més àmplia que és la Parròquia o l'Escola. Certament la fe es fa atractiva per què hi ha unes persones que la viuen amb intensitat i autenticitat, i que la fan creïble amb el seu testimoni i la celebren. Els centres d'esplais sovint tenen aquesta dimensió d'equip cohesionat, il·lusionat que pot afavorir aquesta fe als infants. Són petits oasis en la vida dels barris i dels pobles. Ara bé, cal ser conscients dels camins que han fet molts joves en la fe, i de les notables limitacions culturals i educatives que vivim.

Vivència

Sense el conreu de la interioritat per part dels educadors en el lleure no és possible facilitar les experiències de fe dels infants. Allò que no es viu, no es pot transmetre. Per això els centres d'esplai han d'afavorir que els monitors/es tinguin espais d'estudi, de formació,... i en aquest cas de vivència de la fe. Per això és imprescindibles trobar aquests moments celebratius i de pregària compartits, però també individuals.

Integrat

Integrar la fe i la vida, fer present la fe en el quotidià. La fe no és fonamentalment un moment, un espai,... és una manera d'estar en el món i de viure, a temps complet. I ha d'interpel·lar-me i oferir-me respostes per al meu dia a dia, i per les meves opcions.

En les activitats dels centres de caps de setmana i de vacances, la vida bull, hi ha situacions que afecten la relació entre persones, els serveis que oferim, que toquen les nostres emocions,... Confrontar-les amb la vida cristiana, i deixar-nos a poc a poc, suaument, que Déu vagi fent el seu treball i que formin part indissociable de la meua vida i de la fe

Contemplació

A l'activitat de l'esplai, i molt especialment a les colònies o sortides, poden tenir experiències de contemplació, de gratuïtat. Pujar un cim, veure sortir el sol, descobrir a la nit els estels, o cantar junts, són moments excepcionals per copsar que potser hi ha realitats superiors a les nostres. I que la vida no és només jugar digitalment, o disposar de bens materials, sinó que certes visions o vivències ens omplen. Quan som capaços d'ajudar o deixar-nos ajudar per un altre infant en una excursió, o quan algú em deixa alguna cosa, o... l'experiència de gratuïtat està en la base de la nostra fe: Déu ens estima obstinadament i pren reiteradament la iniciativa

Amor i justícia

La fe cristiana es sobretot Amor i Justícia, opció pels més pobres. Només cal recordar Mateu 25, quan ens parla d'on estàvem quan passava gana, estava empresonat, ... o quan en altres passatges de la Bíblia ens parla que l'essencial es estimar als altres (i a Déu), o que sense Amor no som ningú ni res val.

A l'esplai, pel tipus d'activitats educatives que fem i de relació entre monitors, es dona una oportunitat privilegiada de viure aquest doble missatge. Els educadors, sovint voluntaris, ho donen tot a les famílies i infants per al seu creixement. Temps, il·lusions, afecte,... de manera gratuïta, sovint amb una estimació exemplar als infants, que no vol dir fixar límits. Com només ho pot fer algú tant proper generacionalment. I d'altra banda, la metodologia de l'esplai utilitza sovint el territori on estan, les necessitats socials, el treball per projectes, per fer de l'acció comunitària un element central de la seva praxi educativa. Cal identificar situacions injustes, analitzar causes i proposar actuacions, sempre com a element educatiu i de creixement dels infants i adolescents. No voldríem deixar d'explicitar com molts centres d'esplais, i la pròpia Fundació, fan mans i mànigues per a que infants en situació de greu vulnerabilitat participin en aquestes activitats, sense excloure ningú. Molts centres d'educació en el lleure constitueixen petites experiències de que el Regne de Déu ja és aquí.

Acompanyar

Els infants són un col·lectiu privilegiat on Déu és manifesta, i un grup especialment estimat. Allò que feu a un dels meus petits, m'ho feu a mi... Acompanyar els processos educatius, en totes les seves dimensions, ha de ser una prioritat de l'Església.

Per tant, aquest llibre vol animar als esplais, i als seus monitors/es, a atrevir-se cercar i presentar Déu i, a no fugir de la dimensió imprescindible de l'espiritualitat i de la interioritat reconegudes per la convenció dels drets de la infància en almenys 5 articles. També vol obrir debat i reflexió en la formació dels educadors en el lleure per fer-la possible.

Gastar temps

I un prec a la nostra estimada comunitat cristiana. El paper dels laics, és imprescindible. Ara bé, necessitem consiliaris compromesos amb temps per acompanyar i potenciar aquest processos en parròquies i centres d'esplai. Tal i com estan les coses, la millor manera de guanyar temps (pastoral) es perdre'l amb els joves i infants. Cal escoltar, ser-hi, promoure activitats, celebrar amb els nens, anar de colònies,... certament estem en moments complicats, però aquesta animació de la fe ha de ser una absoluta prioritat i cal dedicar recursos i capacitats a potenciar-la. Creiem que no s'hi val dir que l'esplai està molt allunyat de la vida de les parròquies, o de la fe cristina, sense immediatament preguntar-se què hem fet i estem fent, les Esglésies diocesanes i les congregacions, per acompanyar i fer créixer aquesta realitat.

I voldria acabar amb uns versets d'un poema, que lliga aquesta experiència espiritual que potencia l'educació en el lleure amb la trobada amb Jesus. Són de l'estimat Antonio Machado, que en el seu poema "Retrato" es despulla, i confessa que aquesta interioritat ens acosta a Déu.

"Converso con el hombre que siempre va conmigo / —quien habla solo espera hablar a Dios un día—; / mi soliloquio es plática con ese buen amigo / que me enseñó el secreto de la filantropia"

Que alimentem l'activitat dels esplais per a que sigui una veritable trobada amb el sentit de la vida, amb les conviccions més profundes i amb Jesus, principi i fonament de tot.

Rafael Ruiz de Gauna. Director de Relacions Institucionals, Formació i Consultoria de la Fundació Pere Tarrés